

22140069

ESTONIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
ESTONIEN A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESTONIO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Kirjutage kommentaar **ühele** järgnevaist:

1.

Uue kompuse alajaama pingestamine

- aednike erinevus paistab aedade erinevusest.
eksitee erinevus paistab eksijate saapaist.
reeglite kõrbes
sufi notib mobiile.
- 5 ta paakautohõllaus
ulu kulmudel
kustub humanismi koni
- milleks luulega ravitseda siia voolu surmamõistetud sõnu?!
risoom keskendub minus
- 10 kui pimeduse suhkrupeete loobin bideesse.
udu kordab jutlust:
*„kui sa laastad, siis laasta oneroidsed kolbad;
laasta rusikakangelane ulu tuvinahktuhvleis,
leegiheitja mahlatapeedilt koorimas nahka.“*
- 15 on on erus, ei ole tegevteenistuses.
võtab õhtust
enda jaoks mõned aborigeentunnid.
helendab, hellitab, lendab
lugulaulsoolikas ja laulikud nagu
- 20 paelussisyldid selle sees.
liiva nisahambad
hälbivad mõõkkalasüdamest.
ribarebase jalajalg
põlvitab kivis.
- 25 värvates kaardimajana julgust seisan oma maavärina
episentris.
see ei ole
mu aevastuslagi
ega sünnilinna algosa
- 30 ega haiguslugu, mis on tõe lähetus piksehaigru ja urjajõega.
võtan suukaudu pimedust enne nõupidamisampsu.

kui ma kukun, siis ma kukun su õrnuse keskpäevavõrast.
kapitāis saatuse riisi veel keetmata.
teises kapitāies keeb sipelgakeele elatud kurbus.
35 modernsed on silmamunandid.
kullatud põis kuldab
rasvaseid aevastusjõgesid.
tordina postkaardil rooman,
toore paakautona
40 kustutan maastiku
aknalt.

Marko Kompus, *surnud kuldnokkade märjad esmaspäevad* (2008)

2.

Mitte-Tartu

esimene maastik, millesse me sisse kasvame (või mis kasvab meisse sisse), ei unune võib-olla kunagi – see jääb põhimise maastikuna alati kohale. Hiljem kerkivad ja õõnduvad selle peale, üle ja sisse teised – mõni võõram, mõni omam, omasem.

5 ma mäletan tehismägesid, ja raudteed nende vahel, ja seda, kuidas vihmavesi kogunes väikesteks ajutisteks tiikideks – rohi õõtsus nende sees, veetaimedeks muutunud lehed. ja kuidas metsatukas olid raketibaas ja sõjaväeautode angaarid – kõrged, pealtpoolt murukamaraga maskeeritud. ja puude vahel sõjaväelaste elamud, mis jäid lõpuks tühjaks, katused langesid sisse, tubadel ei olnud enam võimalik vahet teha. kitsed käisid sügisel aias puude alt õunu otsimas. ja jõekäärus võsas liinibussid – kaks tükki, roostetanud, puuvõrad akendest sisse kasvamas, istmete vahel 10 aknaklaaside nurgelised, sätendavad killud. ja põllud, mis ulatusid nii kaugele – sealtkaudu läksid kõrgepingeliinide üksildased, väarikad read.

põhimine pole mitte selle kaardi inimesele kuuluv külg, inimese poolt maha jäetud, loovutatud, ajutiselt allutatud maastik, vaid see teine, akendest sissevohav, otsiv ja juurduv, kattev ja kaotav risoomne ning edasitungiv vohamine.

15 aga isegi selle all on veel midagi – mälestused heinateost, kuiva heina värske ja tugev lõhn. puhas vesi ja see, kuidas see juues jahutab. kuidas õhk korruga muutub ja metsa tagant hakkab midagi kerkima – tume, tuuline.

20 ja selle all veel midagi, mis ei kuulu ainult mulle enesele, vaid tuleb kusagilt kaugemalt – veelgi hämaram, veelgi jõulisem, veelgi kaugem paigatundmine. kui see peaks võimalik olema. mulle tundub, et on. [...]

Kodu

kosmiline kodusolemine. inimene oma kodu-ruumi sisemuses, maailma eest varjatud; kuigi ainult väga õhukese seinaga eraldatud, siis ikkagi omaenese privaatses ruumis, oma kodus – omaenese paiga peal.

25 inimene, kes on kodus, asub otse maailma mõnuses keskpunktis – ja nii igal pool: igas majas, igas linnas, suurtes ja väikestes kohtades, Karlovas ja Annelinnas – igal pool ühtemoodi. inimene kodus – päklikoorde suletud mõõtmatu ruumi kuningas. inimene kodus – nagu nõel läbi putuka keha. inimene kodus – maailma ainuke keskpunkt. ja nii on see igauhega, nii on see igauhega alati olnud.

30 õues on tuuline, vihm piitsutab akent; vihma piitsalöögid vastu aknaklaasi. täna õhtul ei liiguta mind siit küll ükski vägi.

17. detsembril 2011

Tartus

Maarja Pärtna, “pealkirjastamata”, Rmt: *Mitte-Tartu*. Koostanud Sven Vabar (2012)